

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **M.K. i in.**

skazanego z art. 228 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 12 lutego 2025 r.

wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego M.B. od rozpoznania sprawy o sygn. akt II KK 366/24

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł :
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

W dniu 16 września 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął, datowany na dzień 10 września 2024 r., wniosek obrońcy skazanego M.K. o wyłączenie SSN M.B. od rozpoznania sprawy kasacyjnej dotyczącej ww. skazanego w sprawie o sygn. akt II KK 366/24 (k. 67-68 akt SN). Jako podstawę prawną wniosku obrońca skazanego wskazał art. 41 § 1 k.p.k. Z analizy wniosku wynika, że w ocenie jego autora zachodzą okoliczności mogące wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności SSN M.B. w przedmiotowej sprawie, a to z tego względu, iż ww. powołana została na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Ponadto wnioskodawca wskazał, że jeden z zarzutów kasacyjnych

dotyczy wadliwego powołania składu sądu rozpoznającego apelację. Jednocześnie podniósł, że orzeczenia wydawane przez sędziów Sądu Najwyższego orzekających w istniejącej wcześniej Izbie Dyscyplinarnej oraz Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, a także Izbie Cywilnej, powołanych z udziałem KRS ukształtowanej po grudniu 2017 r., winny być wyeliminowane z porządku prawnego z uwagi na rozstrzygnięcia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że wątpliwość co do bezstronności sędziego nie może być wywodzona z samych kwestii ustrojowych związanych z jego powołaniem i to niezależnie od tego w jakim okresie i z jakimi ułomnościami w procedurze nominacyjnej doszło do tego powołania (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 31 października 2023 r., V KK 358/23). Podnoszone zarzuty nie mogą mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do całych grup powołanych sędziów (*vide* postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22).

Powyższe stanowisko potwierdza również wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19, z którego wynika, że „[a]rt. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), stosowany odpowiednio na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Także z brzmienia art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 622; dalej ustawa o SN), dodanego ustawą z dnia 9

czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259) wynika, że okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Zresztą, skoro ustawa o SN w sposób szczególnie reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu (*vide* art. 29 ustawy o SN), to w tym zakresie stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 41 § 1 k.p.k., wyłączając możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2023 r., V KK 485/21).

Tym samym wniosek o wyłączenie SSN M.B. w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim wskazuje na wadliwość jej powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, tj. w następstwie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, uznać należało za niedopuszczalny z mocy ustawy.

Oceny tej nie zmieniają przywołane we wniosku orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które wywołują skutki jedynie w sprawach, w których zostały wydane. Nie stanowią przy tym źródeł prawa powszechnie obowiązującego (*vide* art. 87 Konstytucji RP), a więc oczywiste jest, iż nie mogą mieć wiążącego charakteru dla Sądu Najwyższego. Zresztą zauważyć należy, że obecnie nie istnieje żaden judykat, który nakazywałby traktować wskazywane przez wnioskodawcę okoliczności towarzyszące powołaniu Pani M.B. na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego jako bezwzględną przyczynę odwoławczą. Skutek taki mogłaby wywołać jedynie uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 (OSNKW z 2020 r. Nr 2, poz. 7), niemniej jednak została ona uznana przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP; art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 EKPCz (wyrok TK z dnia

20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, nr 61). W związku z powyższym, z dniem ogłoszenia rzeczzonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie wywiera ona skutków prawnych polegających na związaniu jej treścią składów orzekających Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Żaden organ nie posiada uprawnień do weryfikacji oraz nierespektowania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego (zob.m.in. wyrok SN z dnia 22 sierpnia 2018 r., III PK 71/17; postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 2021 r., sygn. I NZP 1/21; postanowienie SN z dnia 23 września 2021 r., IV KZ 37/21; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21; zdanie odrębne sędziego Sądu Najwyższego D.K. do uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt III KK 435/22; wyrok SN z dnia 19 maja 2023 r., I KA 4/23; postanowienie SN z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie SN z dnia 2 lutego 2024 r., III KK 439/23). Z tych też względów udział w składzie orzekającym osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw nie musi automatycznie zostać potraktowany jako bezwzględna przyczyna odwoławcza, a w konsekwencji w każdym przypadku skutkować koniecznością wyłączenia od rozpoznania sprawy (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2023 r., I KK 162/23).

Również Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 9 lipca 2020 r., C-272/19, VQ przeciwko Land Hessen, w pkt 54, wskazał, iż sam fakt, że władze wykonawcze lub ustawodawcze uczestniczą w procesie mianowania sędziego, nie może prowadzić do powstania zależności sędziego od tych władz, ani do wzbudzenia wątpliwości co do jego bezstronności, jeżeli po mianowaniu zainteresowany nie podlega żadnej presji i nie otrzymuje instrukcji w ramach wykonywania swoich obowiązków (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22). Wnioskodawca w żaden sposób nie uprawdopodobnił, że taka sytuacja zachodziła w stosunku do SSN M.B. W szczególności do okoliczności uzasadniających wyłączenie w oparciu o art. 41 § 1

k.p.k. nie jest wystarczające samo powołanie się na fakt, iż ww. wykonywała obowiązki w nieistniejącej już Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Podnosząc w tym zakresie zastrzeżenia wnioskodawca winien przywołać konkretne zachowania sędziego, które mogłyby wskazywać na utratę przymiotu bezstronności w realiach niniejszej sprawy.

Odnosząc się natomiast do kwestii wątpliwości co do bezstronności SSN M.B. w przedmiotowej sprawie z uwagi na treść jednego z zarzutów kasacyjnych, w którym podniesiono nienależytą obsadę sądu odwoławczego zauważyć należy, że wniosek w tym zakresie nie został bliżej uzasadniony. Jedynie domyślać się można, że w ocenie obrońcy skazanego SSN M.B. rozpoznając kasację będzie *de facto* orzekać we własnej sprawie. Niemniej jednak w ocenie Sądu Najwyższego w uwarunkowaniach niniejszej sprawy nie mogłoby dojść do złamania zasady *nemo iudex in causa sua* przez rozpoznającego kasację sędziego Sądu Najwyższego powołanego przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. Sędzia w takich okolicznościach nie orzeka wszak „we własnej sprawie”, gdyż okoliczności „jego sprawy” nie stanowią przedmiotu postępowania, a wydane przez niego orzeczenie w żaden sposób nie będzie miało wpływu na sferę jego własnych uprawnień, bądź obowiązków prawnych (zob. np. postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., V KK 282/24 i przywołane tam orzeczenia).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[WB]

[t.n]

